Бары дойдулар пролетарийдара, холбоһуҥ!

СӘРДАҢА

ССКП ӨЛӨӨННӨӨҔҮ РАЙКОМУН УОННА ҮЛЭҺИТТЭР ДЕПУТАТТАРЫН ОРОЙУОННААҔЫ СОВЕТЫН ОРГАНА

Орган Оленекского райкома КПСС и районного Совета депутатов трудящихся

Тахсара 11 сыла
№ 67 (1040)
Атырдьах ыйын
23
күнэ
СЭРЭДЭ
1967 сыл
Сыната 1 харчы

Бүгүн Румыния фашистскай баттал-тан босхоломмут күнэ. Румыния норуо-тун национальнай бырааһынньыга.

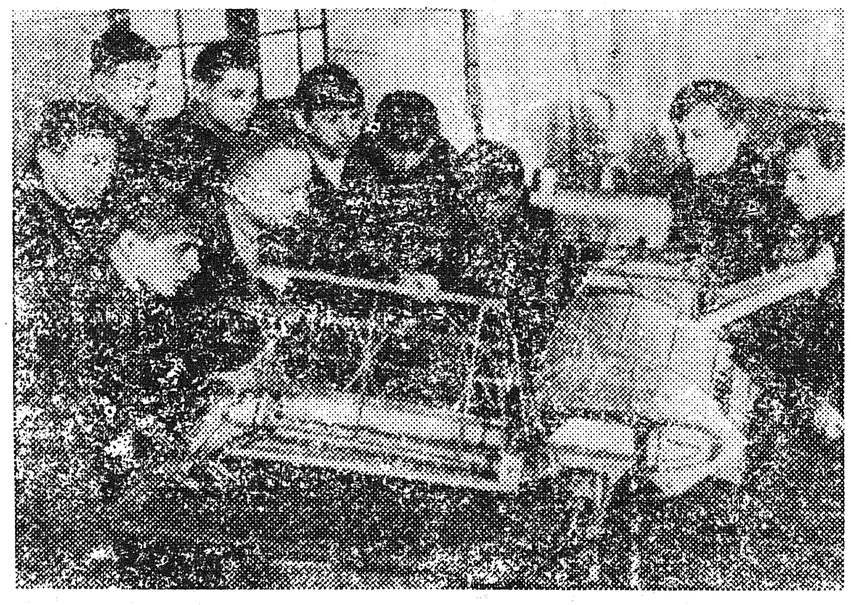

БОЛОШАННААҔЫ тыа хаһаайыстыбатын ме-ханиктарын профессиональнай оскуолатын заня-тиетыгар, инженер Иосиф Келар үөрэнээччиләргэ комбайн туһунан кэпсиир,

ССТА фотохрониката.

БУЛТ СЕЗОНУН БЭЛЭМНЭЭХ КӨРСҮӨҔҮНГ

Быйыл совхоз сонордьуттара 138,6 тыһыынча солкуобайдаах күндү түүлээҕи бултаан, Ийэ дойдуга биэрэр сорудахтаахтар. Ол иһиттэн IV-с кварталга 126,6 тыһыынча солкуобайдааҕы. Ити соругу ситиһиилээхтик толорор инниттэн киэҥ өрүттээх үгүс тэрээһин, бэлэмнэнии үлэни ыытыллыахтаах. Оттон итинник үлэ совхозка мөлтөхтүк ыытыллар диэн билинэргэ тиийиллэр. Арай Харыйалаах отделениета эрэ Алакит үрэҕэр булчуттарга анаан бултуур базаны тэрийэн уонна 2-3 түүлээх төрүөҕүн үөрэтэр корреспонденнары анаан маҥнайгы холонууну оҥордо.

Быйылгы юбилейдаах сыл түүлээххэ былаанын толорор туһугар тугу оҥоруохха нааданый?

Туох ханнык иннинэ, райпо бырабылыанньата бу күннэргэ булчуттарга наадалаах булт тэриллэрин, ичигэс таҥастары уонна аһылык бородуукталарын сакаастаан аҕалтарара наада.

ИККИҺИНЭН, совхоз дирекцията, партийнай тэрилтэтин секретара, рабочкома IV-с кварталга бултанар түүлээх сорудаҕын биирдии отделениеларынан өссө чуолкайдаан тиэрдиэхтээх. Итини сэргэ булчуттарга тэрийэр үлэҕэ ханнык итэҕэстэр баалларын инэн-тоҥон билэрэ уонна ол итэҕэстэри туоратарга аналлаах дьаһаллары утарытыта суох ылара әрэйилләр.

ҮСҮҺҮНЭН, быйыл сайын ойуур баһаара буолбутунан элбэх бултуур уонна табаны кыстатар сирдэр умайдылар. Олору чуолкайдаан, киниләр карталарын оҥорон булчуттары ханнык туһаайыынан ыытары әрдэттэн былаанныахха.

ТӨРДҮҺҮНЭН, кэлэр кварталга совхоз үрдүнэн 125 кадровай уонна 10 үөрэнээччи булчуттар булка тахсыахтара. Киниләр үлэлэрэ ордук таһаарыылаах буоларын туһугар уонна ааспыт сыллаағы алҕастары хатылаабат инниттэн булт сезона саҕаланыан иннинэ түүлээх тириитин таҥастааһын, стандартын тустарынан өйдөтүүнү тэрийиэххэ. Бары булт биригээдэлэрин түүлээҕи тиирэр, инструкция быһыытынан оҥоһуллубут, стандарт мастар көрүҥнэринэн хааччыйыахха.

БЭСИҺИНЭН, оройуон киинин, нэһилиэктэр тэрилтэлэрин үлэһиттэриттэн, совхоз рабочайдарыттан, сулууспалаахтарыттан баҕа өттүнэн бултааччылары киэҥник тэрийэн, хаһаҥытаағар да әлбэхтик таһаарыахха. Киниләри совхоз уонна отделениелар салалталара сөптөөх көлөнөн хааччыйыах тустаахтар.

АЛТЫҺЫНАН, юбилейдаах сылга государство түүлээххэ сакааһа хайаан да туолуох тустаах. Ол иннитэн партийнай тэрилтэлэр, совхоз рабочкома уонна дирекцията булчуттар ортолоругар социалистическай куоталаһыны киэҥ далаһыннаахтык тэрийэр итиэннэ өйдөтөр-иитэр үлэни былааннаахтык ыытар әбээһинэстээхтэр. Итиниэхэ бэчээти кэмиттэн кэмигэр тиэрдиини, уонна политинформатордар сылдьыыларын былааннаахха наада. Булчуттар бөһүөлэктэргэ хаалар кэргэттэрин олохторугар-дьаһахтарыгар кыһамньыны мэлдьитин уруллуохтаах.

Кылгас бириэмэнэн түүлээх булдугар бэлэмнэнии уонна тэрээһин үлэлэри ситэрэн, булт кэлээри турар сезонун үчүгэй бэлэмнээх үрдүк тэрээһиннээх көрсүөҕүҥ! Кэлээри турар түүлээх булдун IV-с квартала ийэ дойдуга элбэх кылааннаах күндү түүлээҕи бултаан туттарар ударнай кварталынан буолуохтун!

МИН ЭМИЭ ЭТЭРДЭЭХПИН

Таб. Петров Х.Д. булт хаһаайыстыбатын сайыннарыы туһунан сөптөөх боппуруоһу көтөхтө. Кырдьык, кэннэки сылларга сезона тирээн кэлләҕинэ әрэ булт туһунан саныыр буоллубут. Хаһаайыстыба биир сүрүн суолталаах салаатын быһыытынан түүлээх булдун сайыннарар кэскиллээх дьаһаллар ситэ ылыллыбаттар.

Дьүүллэһиллэр боппуруоска булчут буоларым быһыытынан сорох этиилэри оҥоруохпун баҕарабын.

Булчуттары тэрийиигэ тутаах боппуруоһунан көлө буолар. Оттон ыстаадалар булчуттарга анаан үчүгэй табалары ыыппаттар, ону таһынан ити табалар мэлдьитин хойутаан киирэллэр. Ол түмүгэр көлө таба тиийбэтиттэн, куһаҕаныттан булчуттар үгүстүк әрэйдэнэллэр. Ити итэҕэһи туоратар инниттэн инникитин мин санаабар, көлүнэргэ аналлаах әлбэх үөрдээх буур ыстаадаларын тэрийиэххэ уонна киниләри маска сайылатыахха сөп этэ.

Билләрин курдук, булт стандарта уларыйа турарыттан, ол уларыйыы кэмигэр бучуттарга тириэрдиллибэтиттэн әлбэх ночоот тахсар. Онон стандарт туһунан өйдөтүүнү, сүбэни булчуттарга әрдэттэн тиэрдэр буолуохха.

Сорох учаастактарга түүлээх хомуйааччылар сылдьыбат буолбуттарыттан булт күнэ үгүстүк сүтэрилләр уонна булчуттар түүлээхтэрин туттара киирбит кэмнэригэр тэрилләригэр өлбүт булду сиэҥ сиэн эмиэ хоромньу таһаарыллар. Кэлэр өттүгэр түүлээх хомуйааччылары бары учаастактары хабан былаан быһыытынан сырытыннарар наадалаах.

Тимир оһох биир сезонтан ордук туһалаабатын ким барыта билэр. Итини учуоттаан совхоз отделениелара сыл ахсын саҥа тимир оһохтору оҥорторон булка тахсарга бэлэм оҥоһуллуохтааҕа толоруллубат. Ити эмиэ учуоттаныах тустаах.

Булчуттар билигин балааккаларын чүмәчинэн сырдатыналлар, ол оннугар аккумуляторнай батареянан үлэлиир лаампалары элбэхтик сакаастаан аҕалан туһанар буоллар хайҕаллаах буолуох этэ.

Бүтэһигэр булчуттарга илии фонара олус наадалаах. Райпо итиләри элбэхтик сакаастаан аҕалан атыылаһыны тэрийэригэр баҕарабыт.

М. СЕМЕНОВ,
совхоз Победа учаастагынаағы булчута.

ТУУНДАРАҔА БУЛТААҺЫНЫ ТЭРИЙИЭХХЭ

БУЛЧУТТАРГА болҕомтону ууруу уонна бултааһыны тэрийии туһунан таб. Петров Х.Д. сөптөөх боппуруоһу көтөхтө. Итинэн сибээстээн бэйэм санаалардбын этэри наадалаағынан аағабын.

Туундараҕа бултааһыҥҥа болҕомто ситэ ууруллубат буолла. 1966 сыллаахха Дьэлиҥдэ булчуттара сүбэ мунньахтарыгар туундараҕа бултааһыны кэҥэтии, паастары өрөмүөннэтии уонна саҥа оҥорторуу тустарынан сөптөөх этиини киллэрбиттэрэ. Ол кэпсэтии таах хаалла. Отделение салалтата туундараҕа пааһынан бултуурдааҕар капкаанынан бултууру ордорор. Мин итини сыһанан аағабын. 1967 сыл саҥатыгар туундараҕа бултуу сырыттым. Онно сылдьан көрдөххө, туундараҕа капкаанынан бултааһын кэккэ итэҕэстэрдээх.

Маҥнайгытынан, иитиллибит капкааны күүстээх тыал тибэн кырса уйдара сылдьыыта үгүс.

Иккиһинэн, булт капкааны илдьэ барбатын диэн тыал хаары тохтоппот сирдэрин талан оҥоһуллар, онон кырса хаамар дьылыгар пааһынан өлгөмнүк бултуохха сөп.

Иккиһинэн, пааска түспүт кырса дефектэммэт, үчүгэй хаачыстыбалаахтык оҥоһуллубут пааска түбэспит кырсаны сиэҥ сиэһинэ суох буолар.

Булду тэрийиигэ биир улахан итэҕэһинэн булчуттары бултуур учаастактарыгар олус хойутатан таһаарыы буолар. Ол түмүгэр булчуттар бултуур сирдэригэр хойутаан тиийэлбүт табаны биэрэллэр. Онтук түбэлтэни биригэдьиир Лукинов П. Н. ааспыт сыллаахха таһаарбыта, кини: „Булчуттаргытыгар үлэ табата киллэрдим, уотууга да туран уойбат буолбут сүөһүлэр,“-диэн эппитэ. Ити сорох ыстаадалар билигин да бэйэлэрин әрэ инниләрин көрүнэлләрин көрдөрөллөр.

Булчуттарга ичигэс уонна дэҥҥэ тахсар үчүгэй таҥаһы анаан атыылаһын эмиэ тэриллибэт. Ол түмүгэр ыраах булка сылдьар дьон биһиги үчүгэй, нааданан бөҕөтүк иҥиннэрэн иитиллэр буолан капкааҥҥа үктээбит кырса атаҕын быһан барыта үгүстүк тахсар. Ити государствоҕа да, булттаччыга да ночооттоох.

Туундараҕа пааһынан булттаһын ордуктардаах.

Маҥнайгытынан, пааһы булт табан ааһар үрэхтэригэр, орох отторугар—лаах таҥаска хаһан да тиксибэппит. Кэлэр өттүгэр райпо бырабылыанньата булчуттарга тиэйэ сылдьан атыылаһыны тэрийэригэр баҕарабыт. Булка сылдьар киһи тоҥ аһы аһылыктанар, килиэбэ, арыыта, о.д.а. аһылыктара чыҥыныччы тоҥоллор, ону ириэриниигэ үгүс бириэмэ барар. Кэлэр өттүгэр булчуттар олохторугар чэпчэтиини оҥорор инниттэн райпо улахан, бөҕөтаҕа термостары аҕалан атыылаатар бэрт буолуо этэ.

Булттаһын—бу государственнай суолталаах үлэ. Юбилейдаах дьылга биһиги иннибитигэр улахан соруктар тураллар, онон быйыл булчуттары тэрийии, хааччыйыы лаппа тупсарыллыа диэн әрэнэбит. Оттон биһиги юбилейы бэлэхтэрдээх көрсөр иһин туох баар сатабылбытын ууран бултуохпут диэн әрэннэрэбит.

С. ДАНИЛОВ,
совхоз Дьэлиҥдэтээҕи отделениетын кадровой булчута.

Булчут доҕотторбут, юбилейдаах сылга өлгөмнүк бултаан Ийэ дойдубутун үөрдүөҕүҥ!

ААҕАН СУОТТААН САЛАЙБАТАХХА

Экономика боппуруоһа

Биһиги партиябыт социалистическай тутуу бары көрдиис кэмнэригэр үлэ сана дьиссипилиинэтин иитиигэ мэлдьи улахан болҕомтону уурар. Ол саамай сөп, үчүгэй дьиссипилиинэтэ суох буоллахха үлэ оҥорумтуотун үрдэтии кыаллыбат. Ааспыт сыл бүтүүтүгэр ССКП КК „Промышленнай предприятиелар уонна тутуулар коллективтарыгар үлэ социалистическай дьиссипилиинэтин иитиигэ Тульскай уобалас партийнай тэрилтэтин үлэлэрин туһунан“ уураабы ылыммыта.

Үлэ социалистическай дьиссипилиинэтин иитии туһунан ССКП Саха уобаластаабы комитетын IV уонна ССКП райкомун V-с пленумнара дьүүлэспиттэрэ. ССКП райкомун пленумугар оройуон тэрилтэлэригэр үлэ социалистическай дьиссипилиинэтин иитиигэ бөдөҥ итэҕэстэр бааллара ыйыллыбыттара.

Биһиги бу ыстатыйабытыгар „Өлөөн“ совхоз балаһыанньатын кытта билиһиннэриэхпитин баҕарабыт. Дьэ бу оройуон саамай бөдөҥ хаһаайыстыбатыгар үлэ дьиссипилиинэтэ, рабочайдар совхоз производстватыгар кыттыылара хайдаҕый?

1967 сыл ааспыт 7 ыйдарыгар совхозка ортотунан ый ахсын 490 бастайааннай рабочай үлэлээтэ. Киниэр ыйга 10404 күн үлэлээтилэр, атыннык эттэххэ хас биирдии рабочай ыйга ортотунан 25 үлэ күнэ баар эбит буоллаҕына, совхоз хас биирдии рабочайа араас биричиинэнэн хас ый аайы 4 үлэ күнүн таах хаалларар эбэтэр совхозка хас ый ахсын 1760 киһи үлэтин күнэ сүтэр, ол аата ааспыт 7 ыйга барыта 12320 киһи күнэ-күдэҥнэ көтө. Ити син биир совхоз 525 үлэһитэ быйылгы дьыл 7 ыйыттан биир ыйын устатыгар үлэлээбэккэ сылдьыбытын тэҥэ эбээт?!

Совхоз рабочайдара үлэҕэ тахсыылара бэс ыйыгар ордук куһаҕан, ол курдук бэс ыйа 26 үлэ күннээҕиттэн рабочайдар 17 күнүгэр эрэ үлэҕэ таҕыстылар. Онон анардас бэс ыйыгар хас биирдии рабочай 9-туу үлэ күнүн, оттон совхоз үрдүнэн 4419 үлэ күнүн сүтэрдилэр.

Үөһээ аҕалыллыбыт чахчылар совхозка төһөлөөх үлэһит күүс ситэ туһаныллыбатын ырылыччы көрдөрөллөр. Дьэ ити үрдүнэн совхоз салайааччылара үлэһит илии тиийбэтин туһунан итэҕэтэ сатыыллар. Дьиҥэ бу хаһаайыстыбаҕа үлэһиттэр производстваҕа кыттыылара хас ый аайы түмүллэр. Туһааннаах отчуот оҥоһуллан Тыа хаһаайыстыбатын министерствотыгар ыытыллар. Оттон ити отчуоттар сыыппараларын иһин өҥөйөн көрүү биир да салайааччынан оҥоһуллубат, үлэлээбэккэ таах сылдьыы уонна борогууллаһын хаһаайыстыбаҕа төһө ночооту аҕаларын ким да ырыппат.

Даннайдар көрдөллөрүнэн, ааспыт 1966 сыллаахха совхоз биир бастайааннай рабочайа сыл устата 1887 солкуобайдаах бородууксуйаны оҥорбута, ортотунан сылга 255 күн үлэлээбитэ. Ити аата хас биирдии рабочай үлэлээбит күнүн аайы 7 солкуобай 40 харчылаах бородууксуйаны оҥорон таһаарбыта. Өскөтө быйылгы дьыл 7 ыйыгар сүтэриллибит 12320 үлэ күнүн ылар буоллахха 91.168 солкуобайдаах бородууксуйаны эбии оҥорор кыах мэлийдэ.

Үөһээ этиллибит чахчылар совхоз дирекцията, рабочкома быстах, аһан иһэр күннээҕи үлэлэринэн үлүһүйээннэр үлэни тэрийиини тупсарыыга, үлэ дьиссипилиинэтин бөҕөргөтүүгэ былааннаах уонна утумнаах үлэни ыыппаттарын көрдөрөллөр. Ити иһин т.т. Посельскай Л. И., Николаев Н.И., Христофоров А.А. ССКП райкомун V-с пленумугар саамай сөпкө критикаҕа тардыллыбыттара. Ол эрээри ити критикаттан билигин да сөптөөх түмүгү оҥосто иликтэр диэн этэргэ тиийэбит.

Советскай былаас олохтоммута 50 сылын туолар хайҕаллаах юбилейа чугаһаата. Хаалбыт бириэмэҕэ юбилейнай әбәһәәтәлистибәләри ситиһиилээхтик толорорго бары кыахтар туһаныллыахтаахтар. Ордук производстваҕа толору күүһүнэн, кыаҕынан кыттыыны тэрийиигэ, үлэ тэрээһинин тупсарыыга, борогууллаһыны утары кытаанахтык уонна утумнаахтык охсуһууга болҕомто ууруллуохтаах. Ити совхоз дирекциятын, партийнай тэрилтэтин уонна рабочкомун ытык иэстэрэ.

Н. ИГНАТЬЕВ,
государственнай статистика оройуоннаабы инспектуратын инспектора.

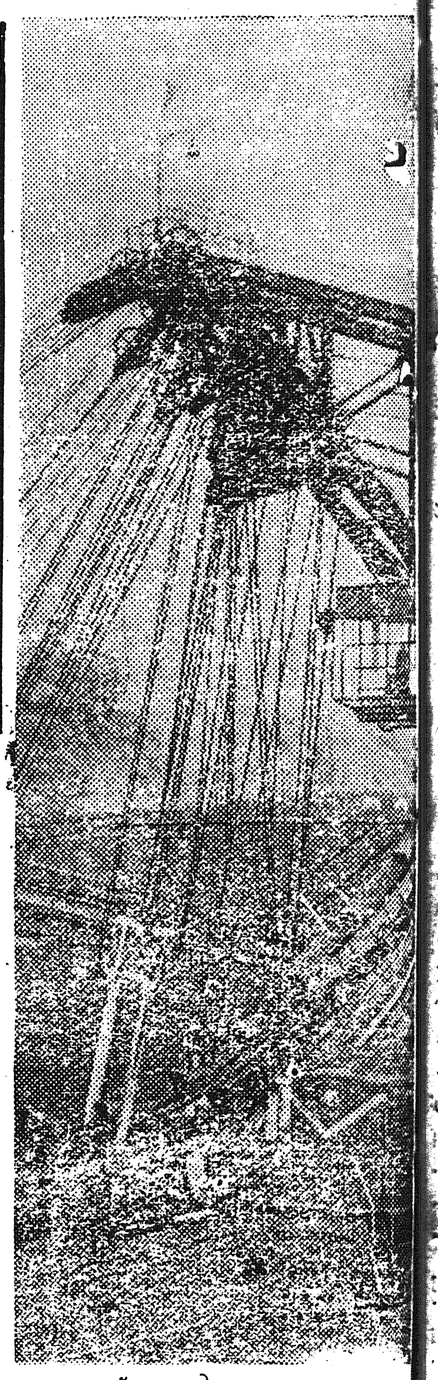

Воскресенскайга Москва аннынаабы хайа-химическай комбинатыгар фосфоритнай руданы хостооһунҥа 9 №-дээх карьер коллектива үрдүк түмүктэри ситистэ. Коллектив сменатаабы сорудаҕын куруутун 130-туу бырыһыан толорор.

Комбинат рабочайдара уонна специалистара Октябрь 50 сыла туолуутугар дойдуга былааны таһынан 400 тыһыынча солкуобайдаах бородууксуйаны биэрэргэ әбәһәәтәлистибәләрин, ситиһиилээхтик толорон иһәллэр.

Снимокка: әлбэх баһардаах экскаватор фосфоритнай руданы хостуур.

ССТА фотохрониката.

ААСПЫТ БАСКЫҺЫАННЬАҔА

Ааспыт баскыһыанньаҕа Физкультурник Бүтүн союзтаабы күнүгэр аналлаах спортивнай күрэхтэһиилэр ыытылыннылар.

Күрэхтэһиигэ совхоз Харыйалаахтаабы отделениетын уонна оройуон киинин холбоһуктаах хамаандалара эрэ кытыннылар. Күрэхтэһии түмүгүнэн Аммосов Ю.Н. баһылыктаах хамаанда 4 очконан сабырыйан кыайыылаабынан таҕыста.

Күрэхтэһии тэрээһинэ суох барда диэн этэргэ тиийиллэр. Үгүс комсомольскай, профсоюзнай тэрилтэлэр күрэхтэһиигэ кыттары наадалаабынан аахпатылар. Иникитин ити итэҕэһи хайаан да туораттахха сатанар.

И. АРХИПОВ.

ҮҮТ ФАБРИКАТА

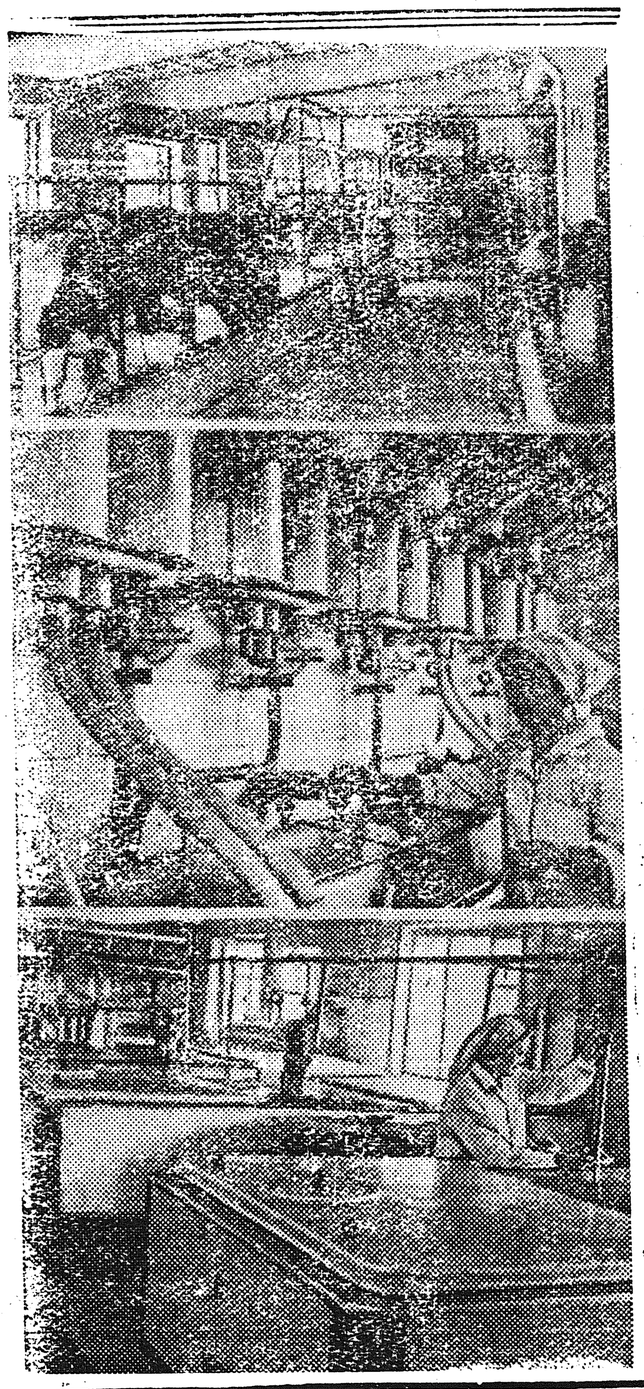

Москва уобалаһа. Тыа хаһаайыстыбатын электрофикациялааһын Бүтүн Союзтаабы институтун Истратаабы опытнай хаһаайыстыбатыгар үүт опытнай фермата үлэлиир. Механизациятын таһымынан кинини промышленнай сыаҕы кытта тэҥниэххэ сөп.

Киэҥ-куоҥ түөртүү әрээттээх—ынахтар турар сирдэрэ. Аһылык биэрэр хоруудалар икки ардыларыгар бетоннаммыт суолунан „Белорусь“ трактор көҥүл сылдьар, кини прицебыгар икки тәлиэгәлээх: бастакыттан—хоруудаларга от, үүнээйи силистэрэ, иккистэн сиилэс кутуллар.

Хотону ыраастыырга ноһуому мунньар сири кытта холбоммут транспортердар системалара оҥоһуллубут.

Фермаҕа бастайааннай сөптөөх микроклимат тутуһулларын хааччыйар установка боруобаламмыта.

500 ынахтаах ферманы барытын икки механизатор көрөр-истэр, харайар.

Үүт аналлаах таас турбаларынан ыыр аппарааттартан судургу үүт заводугар тиийэр. Манна кини бастакы ыраастааһыны барар, пастеризацияланар, сөптөөх сыалаах буолар гына нуормаланар. Онтон әмиэ турбаларынан икки үллэрэр-суулуур автоматтар туруоруллубут саалаларыгар барар. Автомат тохтоло суох уста турар кумааҕы лиэнтэттэн пакеттары оҥорор уонна сонно тута киниэргэ үүтү кутар, онтон металлическай корзиналарга угуталыыр.

Оператор корзиналары транспортерга ууран биэрдэҕинэ, транспортер маҕаһыыннарга илдьэр массыыналарга тиэрдэр.

СНИМОККА: үөһэттэн аллара—аһылыгы тарҕатыы; үүтү вакуумҥа араарыы; биирдииләрэ 2,5 тонналаах тоҥорор установкалар.

ӨСТҮӨКҮЛЭ КУПОЛЛААХ КУОРАТ

Аатырбыт „Айхал“ диэн кимберлитовай трубка чугаһыгар сотору бириэмэнэн өстүөкүлэ куполлаах куорат үүнэн тахсыаҕа. Оттон ыйын 25 күнүгэр тутуу үлэһиттэрэ кини акылаатын бастакы баҕанатын туруордулар. Саҥа куорат бырайыагын алмаастаах кыраай кырдьаҕас архитектора Н.М. Бант салалтатынан „Якутниипромалмаз“ институт архитектордарын бөлөҕө оҥорбут. Элбэх мәндиэмәннээх аҕыс дьиэҕэ биэс тыһыынча киһи олоруоҕа. Дьиэлэр олорорго бэрт табыгастаах усулуобуйалаах буолуохтара. Өстүөкүлэ үрүттээх галереялар олорор дьиэлэрин кытта эргиэрилтэлэрин, олоҕу-дьаһаҕы хааччыйар предприятиелары, сибээс отделениелорун, оҕолор учреждениелларын уонна культурнай учреждениелары сибээстиэҕэ. Өстүөкүлэ эркинтэс өттүлэригэр 60 да кираадыстаах тымныы силбиэтэнэ турбутун иһин, дьиэти куорат олохтоохторо о йыҥҥы таҥастарынан улуссаларга күүлэйдиэхтэр. Сырдык уонна итии галереяларга декоративнай нээйиләртэн уонна дьиэ бэккиләриттэн күөх оазистары үөскэтиэхтэрэ.

ДОРУОБУЙАНЫ ХАЙДАХ ХАРЫСТЫАХХА СӨБҮЙ

Итинник боппуруоска ССРС Наукаларын академиятын член-корреспондена, профессор А.А. Покровскай „Беседы о питании“ диэн кинигэтигэр эпиэттиир. Кинигэҕэ сүрүннээн, доруобуйаны харыстыырга, кырдьыбакка уһуннук олорорго ханнык аһылыктар наада буоларын туһунан кэпсэнэр.

Бу кинигэни почтаманнык аадырыстан сууннан ылыахха сөп: Ленинград, М—231. Проспект Космонавтов 48, корп. 2. Книжный магазин „Юность“.

Редактор Г. М. СЕМЕНОВ

РЕДАКЦИЯ ААДЫРЫҺА: Саха АССР, Өлөөн бөһүөлэгэ, Октябрьскай уулусса 16 №-рэ. Телефон—51

Өлөөн оройуонунаабы типография Тахсар ахсаана 422 Сакаабын №-рэ 67